

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 22. 4. 2015
COM(2015) 177 final

2015/0093 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

**ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1829/2003, pokiaľ ide o možnosť členských štátov
obmedziť alebo zakázať používanie geneticky modifikovaných potravín a krmív na
svojom území**

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

Od nadobudnutia účinnosti nariadenia (ES) č. 1829/2003¹ sa nikdy nevyjadrila kvalifikovaná väčšina členských štátov v prospech ani proti návrhu rozhodnutia Komisie, ktorým sa povoľujú geneticky modifikované organizmy (GMO) a geneticky modifikované potraviny a krmivá. Vo všetkých fázach procesu (stály výbor a odvolací výbor podľa v súčasnosti platných pravidiel alebo v minulosti Rada) bol vždy prijímaný záver „bez stanoviska“. V dôsledku toho boli rozhodnutia o povolení prijaté Komisiou v súlade s platnými právnymi predpismi bez toho, aby sa opierali o stanovisko výborov členských štátov. Pravidlom pri rozhodovaní o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách sa stalo vrátenie dokumentácie Komisii na konečné rozhodnutie, ktoré je pre postup ako celok skôr výnimočné. Nariadenie (ES) č. 1829/2003 umožňuje členským štátom prijímať opatrenia na obmedzenie alebo zákaz používania povolených GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív len ak sú schopné preukázať, že predmetný výrobok môže predstavovať riziká pre zdravie a životné prostredie. Dôvody, pre ktoré členské štáty hlasujú proti, sú rôzne. Často vyjadrujú obavy jednotlivých štátov, ktoré sa netýkajú len otázok spojených s bezpečnosťou GMO z hľadiska zdravia alebo životného prostredia.

Európska komisia bola menovaná na základe súboru politických usmernení predložených Európskemu parlamentu. V týchto usmerneniach bol prijatý záväzok preskúmať právne predpisy uplatniteľné na povoľovanie GMO.

Výsledky sú uvedené v oznámení o preskúmaní procesu rozhodovania o geneticky modifikovaných organizmoch (GMO)².

Komisia dospela k záveru, že právny rámec pre rozhodovanie o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách sa musí upraviť.

Komisia preto navrhuje rozšíriť riešenie dohodnuté v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/412³ o pestovaní GMO na geneticky modifikované potraviny a krmivá v záujme rešpektovania demokratickej voľby a v záujme konzistentnosti.

2. AKTUÁLNY RÁMEC PRÁVNÝCH PREDPISOV

2.1. Úvod

Európska únia má zavedený komplexný právny rámec na povoľovanie, vysledovateľnosť a označovanie geneticky modifikovaných potravín a krmív.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách, Ú. v. EÚ L 268, 18.10.2003, s. 1.

² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Preskúmanie procesu rozhodovania o geneticky modifikovaných organizmoch (GMO), COM(2015) 176 final.

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/412 z 11. marca 2015, ktorou sa mení smernica 2001/18/ES, pokiaľ ide o možnosť členských štátov obmedziť alebo zakázať pestovanie geneticky modifikovaných organizmov (GMO) na ich území (Ú. v. EÚ L 68, 13.3.2015, s. 1).

Nariadenie (ES) č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách sa vzťahuje na potraviny, zložky potravín a krmivá, ktoré obsahujú GMO, skladajú sa z nich alebo sú z nich vyrobené. Vzťahuje sa aj na GMO určené na iné účely, ako pestovanie, ak majú byť použité ako východiskový materiál na výrobu potravín a krmív. Tieto rôzne výrobky sú v tomto dokumente označené ako „GMO a geneticky modifikované potraviny a krmivá“.

Nariadením (ES) č. 1829/2003 bolo zavedené povoloňacie konanie, ktorého cieľom je zabezpečiť, aby umiestnenie dotknutých výrobkov na trh nepredstavovalo riziko pre zdravie ľudí a zvierat a životné prostredie. Na tento účel je ťažiskom celého postupu vedecké posúdenie rizík: každé povolenie na umiestnenie výrobku na trh musí byť riadne odôvodnené a hlavným základom, o ktorý sa takéto odôvodnenie môže opierať, je vedecké posúdenie⁴. Uvedený právny predpis prisudzuje zodpovednosť za toto vedecké posúdenie rizík Európskemu úradu pre bezpečnosť potravín (EFSA) v spolupráci s vedeckými subjektmi členských štátov.

Nariadenie (ES) č. 1829/2003 obsahuje ustanovenia, na základe ktorých Komisia alebo členské štáty môžu prijať núdzové opatrenia proti umiestneniu na trh alebo používaniu povoleného GMO, ak sa zistí, že výrobok pravdepodobne predstavuje závažné riziko pre zdravie alebo životné prostredie. Tieto opatrenia si vyžadujú vedecké dôkazy, ktoré preukazujú, že daný výrobok pravdepodobne predstavuje vážne riziko pre zdravie alebo životné prostredie.

2.2. Rozhodovací proces pri povoľovaní GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív

Podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003 vykladaného v spojení s článkom 41 Charty základných práv a judikatúry Súdneho dvora⁵ je Komisia povinná ako manažér rizík prijímať rozhodnutia o žiadosti o povolenie v primeranej lehote (udelieť povolenie alebo zamietnuť povolenie).

Od nadobudnutia účinnosti nariadenia (ES) č. 1829/2003 sa členské štáty nikdy nevyjadrili kvalifikovanou väčšinou v prospech ani proti návrhu rozhodnutia Komisie. Vo všetkých fázach procesu (stály výbor a odvolací výbor podľa v súčasnosti platných pravidiel) bol vždy prijímaný záver „bez stanoviska“ (nedosiahla sa kvalifikovaná väčšina v prospech ani proti návrhu rozhodnutia). V dôsledku toho boli rozhodnutia o povolení prijaté Komisiou v súlade s platnými právnymi predpismi bez toho, aby sa opierali o stanovisko výborov členských štátov.

Dôvody uvádzané členskými štátmi na zdôvodnenie toho, prečo sa zdržali hlasovania alebo hlasovali proti návrhu rozhodnutia o povolení GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív, nie sú zvyčajne založené na vedeckých hľadiskách, ale na iných argumentoch.

⁴ V článkoch 7 a 19 nariadenia (ES) č. 1829/2003 sa stanovuje, že Komisia môže okrem stanoviska EFSA zohľadniť „iné oprávnené skutočnosti, ktoré sú podstatné na prejednanie záležitosti“.

⁵ Súdny dvor Európskej únie, C-390/99, Canal Satélite Digital SL, bod 41.

Zároveň, hoci nariadenie (ES) č. 1829/2003 umožňuje Komisii, aby zohľadnila okrem posúdenia rizík vykonaného EFSA aj „iné oprávnené skutočnosti“, Komisia sa nemohla na uvedené skutočnosti odvolať pri zdôvodňovaní zamietnutia povolenia výrobkov, ktoré EFSA⁶ považuje za bezpečné, a v každom prípade by tak mohla urobiť len pre EÚ ako celok.

Až donedávna právny rámec Únie neumožňoval členským štátom, aby sa postavili proti používaniu GMO na pestovanie a iné účely a geneticky modifikovaných potravín a krmív na svojom území iným spôsobom, ako zamietavým hlasovaním počas procesu rozhodovania o povolení GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív, alebo po udelení povolenia uplatnením núdzovej alebo ochrannej doložky. Niektoré členské štáty použili tieto doložky v prípade GMO na pestovanie a v obmedzenejšom rozsahu aj v prípade geneticky modifikovaných potravín a krmív.

Iné členské štáty sa rozhodli prijať jednostranné zákazy alebo „de facto“ zákazy, prostredníctvom ktorých bránia v používaní GMO na pestovanie alebo geneticky modifikovaných potravín a krmív na svojom území, prípadne ho podmieňujú splnením nesplniteľných podmienok, čo vedie k rovnakému výsledku. Tieto jednostranné opatrenia sú napádané pred vnútroštátnymi súdmi alebo Súdnym dvorom.

Pokiaľ ide o pestovanie GMO, smernicou (EÚ) 2015/412 sa priznáva členským štátom v súlade so zásadou subsidiarity väčšia flexibilita pri rozhodovaní o tom, či chcú na svojom území pestovať GMO, bez toho, aby bolo dotknuté posúdenie rizík stanovené v systéme Únie pre povoľovanie GMO. Vzťahuje sa aj na GMO určené na pestovanie, o ktorých povolení sa ešte rozhoduje alebo ktoré už sú povolené podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003. Uvedenou smernicou nie je nijakým spôsobom dotknutý vedecky podložený postup povoľovania v EÚ podľa smernice 2001/18/ES alebo podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003.

Uvedená smernica sa však nevzťahuje na GMO a geneticky modifikované potraviny a krmivá, ktoré sú povolené podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003.

3. VÝSLEDKY PRESKÚMANIA ZO STRANY KOMISIE

V súlade s politickými usmerneniami pre Komisiu z 15. júla 2014 sa v oznámení Komisie COM(2015) 176 final uvádzajú zistenia Komisie vyplývajúce z jej preskúmania procesu rozhodovania o GMO a geneticky modifikovaných potravinách a krmivách. Komisia v oznámení dospela k záveru, že súčasný právny rámec by sa mal zmeniť tak, že sa rozšíri prístup dohodnutý v smernici (EÚ) 2015/412 na ostatné výrobky, na ktoré sa vzťahuje nariadenie (ES) č. 1829/2003.

Smernica (EÚ) 2015/412 bola prijatá len nedávno. Tento návrh vo veľkej miere vychádza z uvedenej smernice vrátane jej cieľov a mechanizmov na ich dosiahnutie.

⁶ Skutočnosť, že Komisia použije „iné oprávnené skutočnosti“ zmienené v nariadení (ES) č. 1829/2003, aby zamietla udeliť povolenie, by mohla byť právne obhájitelná, ak by bola odôvodnená závažnými dôvodmi verejného záujmu rovnakej povahy ako tie, ktoré sú uvedené v článku 36 ZFEÚ a súvisiacej judikatúre Súdneho dvora [pozri napr. Súdný dvor Európskej únie, 20.2.1979, vec 120/78 Rewe-Zentral (Cassis de Dijon), Zb. 1979, s. 649], ako aj cieľmi všeobecného záujmu podľa článku 52 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie a príslušnej judikatúry Súdneho dvora (pozri napr. Súdný dvor Európskej únie, 12.7.2012, vec C-59/11, Association Kokopelli, ECLI:EU:C:2012:447).

Na tento návrh teda možno uplatniť závery, ku ktorým dospel zákonodarca Únie počas daných rokovaní.

Návrh významne čerpá zo smernice (EÚ) 2015/412 a priamo vyplýva z politického mandátu Komisie podľa politických usmernení, na základe ktorých bola menovaná. Rovnako ako v prípade smernice (EÚ) 2015/412 bude praktický účinok tohoto návrhu závisieť od toho, do akej miery budú členské štáty jeho ustanovenia používať.

4. PRÁVNE PRVKY NÁVRHU

4.1. Zhrnutie predloženého návrhu

Návrhom Komisie sa mení nariadenie (ES) č. 1829/2003 v rámci riadneho legislatívneho postupu s cieľom zaviesť nové ustanovenia, ktorými sa členským štátom umožní obmedziť alebo zakázať používanie GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív, na ktoré sa vzťahuje právny rámec pre GMO, na celom ich území alebo na jeho časti, ako doplnenie možností, ktoré vyplývajú pre členské štáty zo smernice (EÚ) 2015/412 v súvislosti s GMO určenými na pestovanie.

Dodatočné právomoci udelené členským štátom podľa tohto návrhu sa budú týkať iba možnosti prijímať v súlade so Zmluvou opatrenia na účely obmedzenia alebo zákazu používania GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív na ich území po tom, čo boli tieto výrobky povolené. Nebudú ním teda dotknuté procedurálne ani hmotnoprávne podmienky povoľovania GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003, ktoré zostanú platné pre celé územie Únie.

Opatrenia prijaté členskými štátmi musia byť zlučiteľné s vnútorným trhom, a najmä s článkom 34 ZFEÚ, ktorým sa zakazujú opatrenia s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenia voľného pohybu tovaru. To je dôvod, prečo členské štáty, ktoré využijú tento návrh, budú musieť podložiť prijaté opatrenia dôvodmi zlučiteľnými s článkom 36 ZFEÚ a pojmom „závažné dôvody verejného záujmu“ podľa judikatúry Súdneho dvora. Okrem toho plánované opatrenia budú musieť byť odôvodnené a v súlade so zásadami proporcionality a nediskriminácie medzi domácimi a inými výrobkami. Napokon tieto opatrenia budú musieť byť v súlade s medzinárodnými záväzkami Únie.

Každý členský štát, ktorý bude chcieť využiť túto výnimku („opt-out“), bude musieť odôvodniť obmedzenie alebo zákaz pre každý jednotlivý prípad osobitne, pričom zohľadní príslušné GMO, druh plánovaného opatrenia a konkrétne okolnosti na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni, ktoré odôvodňujú takúto výnimku.

Pokiaľ ide o smernicu (EÚ) 2015/412, členské štáty nebudú smieť používať odôvodnenia súvisiace s posúdením rizík pre zdravie alebo životné prostredie, ktoré sú komplexne riešené v rozhodnutí o povolení a v rámci postupov, ktoré sú už k dispozícii v nariadení (ES) č. 1829/2003, na riešenie nových rizík (napr. „núdzové opatrenia“ podľa článku 34 alebo „dohľad“ podľa článkov 9 a 21).

Nová možnosť, ktorá sa v návrhu ponúka, sa nevzťahuje na umiestňovanie na trh a používanie výrobkov, ktoré nie sú označené ako geneticky modifikované v súlade s prahovými hodnotami stanovenými v právnom rámci pre GMO (napr. podľa článkov 12 a 24 nariadenia (ES) č. 1829/2003 sa neoznačujú

potraviny a krmivá, v ktorých je náhodne alebo technicky nevyhnutne prítomný geneticky modifikovaný materiál až do výšky 0,9 % zložky).

Členské štáty, ktoré obmedzia alebo zakážu používanie GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív, ktoré sú už na trhu, budú musieť chrániť práva prevádzkovateľov tým, že im poskytnú primeranú lehotu na postupné vyradenie príslušných výrobkov.

4.2. Právny základ

Návrh je založený na článku 114 ZFEÚ, ktorý je okrem právneho základu nariadenia (ES) č. 1829/2003 aj právnym základom relevantným pre prijímanie opatrení stanovených v tomto návrhu.

4.3. Zásady subsidiarity a proporcionality

4.3.1. Súlad návrhu so zásadou subsidiarity

Podľa článku 5 ods. 3 ZEÚ koná Únia v súlade so zásadou subsidiarity v oblastiach, ktoré nepatria do jej výlučnej právomoci, len v takom rozsahu a vtedy, ak ciele zamýšľané navrhovanou činnosťou nemôžu členské štáty uspokojivo dosiahnuť na ústrednej úrovni alebo na regionálnej a miestnej úrovni, ale z dôvodov rozsahu účinkov navrhovanej činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie.

Súčasný právny rámec Únie plne harmonizuje povoloňacie konanie pre GMO a geneticky modifikované potraviny a krmivá a umožňuje členským štátom prijímať opatrenia na obmedzenie alebo zákaz používania GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív iba za podmienok stanovených v uvedenom právnom rámci. V súčasnosti tento rámec umožňuje členským štátom len v obmedzenej miere, aby vyjadrili iné argumenty ako tie, ktoré sú spojené s bezpečnosťou výrobkov, okrem hlasovania vo výboroch.

Týmto návrhom sa situácia zmení, keďže umožňuje členským štátom prijať na svojom území opatrenia na obmedzenie alebo zákaz používania GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív, ktoré sa opierajú o oprávnené argumenty iné ako tie týkajúce sa bezpečnosti výrobkov, pod podmienkou, že sú uvedené opatrenia v súlade s právnymi predpismi EÚ.

V súlade s článkom 5 ods. 3 ZEÚ navrhovanými zmenami nie sú dotknuté ustanovenia nariadenia (ES) č. 1829/2003, keďže sledujú cieľ, ktorý sa lepšie dosiahne na úrovni Únie. To sa týka povoloňacieho konania v Únii na základe rizík, ako aj a ustanovení, ktoré umožňujú jednotné a koordinované opatrenia Únie proti potenciálnym rizikám spôsobeným GMO, ako sú ustanovenia o núdzových opatreniach alebo ustanovenia o dohľade, ktorých cieľom je zabezpečiť vysokú úroveň bezpečnosti v celej Únii. V smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/412 sa pripomína, že tento cieľ je možné lepšie dosiahnuť na

úrovni Únie, a preto sa zakazuje členským štátom prijímať opatrenia, ktorými by sa zasahovalo do týchto záležitostí⁷.

Avšak u záležitostí, ktoré nesúvisia s rizikami pre zdravie a životné prostredie, vychádza tento návrh zo základného predpokladu, že národná, regionálna alebo miestna úroveň rozhodovania sú najvhodnejšie pre riešenie špecifík súvisiacich s používaním GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív na rôznych územiach Únie. Vzhľadom na množstvo situácií, na ktoré sa vzťahuje návrh, nepovažovalo sa za vhodné skúsiť presnejšie určiť dôvody, ktoré by členské štáty mohli využiť na podporu svojich opatrení za predpokladu, že sú v súlade s právnymi predpismi Únie.

Tento prístup je v súlade so zásadou subsidiarity.

4.3.2. Súlad návrhu so zásadou proporcionality

Podľa článku 5 ods. 4 ZEÚ v súlade so zásadou proporcionality nesmie obsah a forma činnosti Únie prekročiť rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov zmlúv.

Návrh sa obmedzuje iba na to, aby sa ním umožnilo členským štátom prijímať na svojom území odôvodnené opatrenia týkajúce sa používania GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív, ktoré sú povolené podľa právneho rámca pre GMO.

Nie je ním dotknuté povoloňacie konanie na základe rizík, ktoré by malo zostať harmonizované na úrovni Únie v záujme zachovania rovnakej úrovne bezpečnosti v celej EÚ. Aby sa zabránilo narušeniu postupov právneho rámca pre GMO, ktorý umožňuje Únii a jej členským štátom rýchlo a koordinovane reagovať v prípade zistenia rizika pre zdravie alebo životné prostredie po tom, čo bol určitý GMO povolený, členské štáty nie sú oprávnené podložiť svoje opatrenia dôvodmi súvisiacimi s bezpečnosťou výrobkov.

Sú stanovené aj iné mechanizmy, ktoré majú zabezpečiť, aby tento návrh neprekračoval rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa.

Aby sa zabezpečilo, že opatrenia prijímané členskými štátmi sa obmedzia na to, čo je potrebné na dosiahnutie sledovaného cieľa, návrh neumožňuje členským štátom obmedziť alebo zakázať používanie výrobkov, ktoré nemusia byť označené podľa právneho rámca pre GMO, hoci môžu obsahovať malé množstvo GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív pod prahovými hodnotami stanovenými v uvedenom právnom rámci. Sú zavedené aj ustanovenia na ochranu práv hospodárskych subjektov, ktoré v súlade s právnymi predpismi umiestnili na trh GMO alebo geneticky modifikované potraviny a krmivá predtým, než členský štát prijal opatrenia podľa návrhu.

⁷

V odôvodnení 2 sa stanovuje, že „na celom území Únie by sa mala dosiahnuť a udržiavať jednotná vysoká úroveň ochrany zdravia, životného prostredia a spotrebiteľov,“ zatiaľ čo podľa odôvodnenia 14: „úroveň ochrany zdravia ľudí alebo zvierat a životného prostredia, ktorá bola stanovená pre celú Úniu, umožňuje jednotné vedecké posúdenie na celom území Únie, a táto smernica by túto situáciu nemala zmeniť.“

V návrhu sa taktiež predpokladá, že opatrenia prijaté členskými štátmi musia byť odôvodnené a podložené závažnými dôvodmi v súlade s článkami 34 a 36 ZFEÚ a súvisiacou judikatúrou Súdneho dvora a že musia dodržiavať zásady proporcionality a nediskriminácie.

Týmto rôznymi prvkami sa zaisťuje, že návrh nepresahuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa, a že je v súlade so zásadou proporcionality.

4.4. Výber nástrojov

Navrhuje sa zmeniť nariadenie (ES) č. 1829/2003 prostredníctvom nariadenia, a to pri uplatnení zásady „súbežnosti právnych foriem“. Aj naďalej bude platiť povinnosť Komisie monitorovať uplatňovanie nariadenia, pokiaľ ide, okrem iného, o vplyv na zdravie a fungovanie vnútorného trhu podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách⁸, a bude zahŕňať aj pozmeňujúce ustanovenia navrhované týmto nariadením.

5. VPLYV NA ROZPOČET

Nie

⁸

Pozri článok 48 ods. 2 nariadenia.

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1829/2003, pokiaľ ide o možnosť členských štátov obmedziť alebo zakázať používanie geneticky modifikovaných potravín a krmív na svojom území

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 114,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru⁹,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov¹⁰,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Smernica 2001/18/ES¹¹ a nariadenie (ES) č. 1829/2003¹² (ďalej len „právny rámec pre GMO“) tvoria komplexný právny rámec pre udeľovanie povolení na umiestnenie geneticky modifikovaných organizmov (GMO) a geneticky modifikovaných potravín a krmív na trh. Cieľom týchto aktov je zaistiť bezpečnosť GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív a zároveň vytvoriť vnútorný trh pre tieto výrobky.
- (2) Smernicou 2001/18/ES aj nariadením (ES) č. 1829/2003 sa zaviedol centralizovaný postup na úrovni Únie, na základe ktorého je Komisia splnomocnená, aby prijímala vykonávacie rozhodnutia o udelení alebo zamietnutí žiadosti o povolenie GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív, a to na základe posúdenia potenciálnych rizík, ktoré môžu predstavovať pre zdravie ľudí alebo zvierat alebo pre životné prostredie. V nariadení (ES) č. 1829/2003 sa takisto stanovuje, že vo vhodných prípadoch možno zohľadniť iné oprávnené skutočnosti.
- (3) Vykonávacie rozhodnutia Komisie o povoleniach pre GMO a geneticky modifikované potraviny a krmivá sa prijímajú v súlade s postupom preskúmania stanoveným v nariadení (EÚ) č. 182/2011¹³. Podľa uvedeného postupu členské štáty majú byť

⁹ Ú. v. EÚ C ..., ..., s.

¹⁰ Ú. v. EÚ C ..., ..., s.

¹¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES z 12. marca 2001 o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia a o zrušení smernice Rady 90/220/ES (Ú. v. ES L 106, 17.4.2001, s. 1).

¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách (Ú. v. EÚ L 268, 18.10.2003, s. 1).

¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

zapojené v dvoch fázach, konkrétne v rámci stáleho výboru a neskôr v prípade potreby v rámci odvolacieho výboru.

- (4) Využívanie genetického inžinierstva v prípade rastlín, potravín a krmív je témou, ktorá rozdeľuje verejnú mienku v členských štátoch, čo sa odzrkadľuje v procese rozhodovania o povoľovaní GMO a geneticky modifikovaných potravín a krmív. Odvtedy, čo sa začalo uplatňovať nariadenie (ES) č. 1829/2003, ukazujú výsledky hlasovania vo výboroch a v Rade, že sa nikdy nedosiahla kvalifikovaná väčšina ani v prospech povolenia týchto výrobkov, ani proti nemu. Povolenia boli preto prijaté Komisiou na konci postupu, v súlade s platnými právnymi predpismi, bez toho, aby sa opierali o stanovisko výboru členských štátov.
- (5) Akonáhle je určitý GMO alebo geneticky modifikovaná potravinu a krmivo povolené v súlade so smernicou 2001/18/ES alebo nariadením (ES) č. 1829/2003, členské štáty nesmú zakazovať, obmedzovať ani znemožňovať voľný pohyb týchto výrobkov na svojom území, s výnimkou prípadov, ktoré sú v súlade s prísnymi podmienkami stanovenými právom Únie a požadujúcimi, aby bol predložený dôkaz vážneho rizika pre zdravie alebo životné prostredie. Niektoré členské štáty využili ochranné doložky stanovené v článku 23 smernice 2001/18/ES a núdzové opatrenia stanovené v článku 34 nariadenia (ES) č. 1829/2003. Iné členské štáty využili oznamovací postup stanovený v článku 114 ods. 5 a 6 ZFEÚ, ktorý sa takisto musí opierať o nové vedecké dôkazy týkajúce sa ochrany životného alebo pracovného prostredia. Ďalšie členské štáty prijali jednostranné zákazy. Niektoré z týchto opatrení sú napádané pred vnútroštátnymi súdmi alebo Súdnym dvorom.
- (6) Pokiaľ ide o GMO určené na pestovanie, tento stav sa nedávno zmenil, keďže 13. marca 2015 bola prijatá smernica (EÚ) 2015/412¹⁴, ktorou sa mení smernica 2001/18/ES, s cieľom umožniť členským štátom, aby obmedzili alebo zakázali GMO určené na pestovanie na svojom území. Cieľom nových ustanovení je predovšetkým umožniť členským štátom, aby sa rozhodli, či chcú na svojom území pestovať geneticky modifikované plodiny, bez toho, aby tým bolo dotknuté posúdenie rizík stanovené v systéme Únie pre povoľovanie GMO. Účelom týchto zmien bolo zabezpečiť väčšiu predvídateľnosť pre hospodárske subjekty a obmedziť využívanie ochranných doložiek stanovených v článku 23 smernice 2001/18/ES a 34 nariadenia (ES) č. 1829/2003 zo strany členských štátov. Očakávalo sa takisto, že tieto zmeny by mohli mať pozitívny vplyv na proces rozhodovania o povoľovaní GMO určených na pestovanie.
- (7) Dôvody na zmeny smernice 2001/18/ES prostredníctvom smernice (EÚ) 2015/412, pokiaľ ide o GMO určené na pestovanie, sú relevantné aj pre ďalšie GMO a geneticky modifikované potraviny a krmivá, na ktoré sa vzťahuje nariadenie (ES) č. 1829/2003. Výsledkom hlasovania o vykonávacom rozhodnutí o povolení výrobkov neurčených na pestovanie, na ktoré sa vzťahuje nariadenie (ES) č. 1829/2003, v príslušnom výbore alebo v Rade býva vždy prijatie záveru „bez stanoviska“ (nedosiahnutie kvalifikovanej väčšiny ani v prospech, ani proti povoleniu) a existujú aj členské štáty, v ktorých je používanie týchto výrobkov zakázané. So zreteľom na tieto skutočnosti je vhodné zmeniť nariadenie (ES) č. 1829/2003 s cieľom poskytnúť členským štátom možnosť obmedziť alebo zakázať používanie GMO a geneticky modifikovaných potravín a

¹⁴

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/412 z 11. marca 2015, ktorou sa mení smernica 2001/18/ES, pokiaľ ide o možnosť členských štátov obmedziť alebo zakázať pestovanie geneticky modifikovaných organizmov (GMO) na ich území (Ú. v. EÚ L 68, 13.3.2015, s. 1).

krmív na celom svojom území alebo jeho časti na základe závažných dôvodov v súlade s právom Únie, ktoré nesúvisia s rizikami pre zdravie ľudí a zvierat a pre životné prostredie, keďže tie sa už na úrovni Únie posudzujú podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003. Táto možnosť by sa nemala uplatňovať na GMO určené na pestovanie, na ktoré sa už vzťahujú zmeny smernice 2001/18/ES zavedené prostredníctvom smernice (EÚ) 2015/412.

- (8) Členským štátom by sa preto malo umožniť prijímať opatrenia, ktorými obmedzia alebo zakážu na celom svojom území alebo jeho časti používanie GMO alebo geneticky modifikovaných potravín a krmív, alebo skupiny GMO či skupiny geneticky modifikovaných potravín a krmív po tom, čo už boli povolené, pod podmienkou, že sú také opatrenia odôvodnené, a to na základe závažných dôvodov zlučiteľných s právom Únie a v súlade so zásadami proporcionality a nediskriminácie medzi domácimi a inými výrobkami a v súlade s článkom 34, článkom 36 a článkom 216 ods. 2 ZFEÚ.
- (9) Obmedzenia alebo zákazy prijaté podľa tohto nariadenia by sa mali vzťahovať na používanie a nie na voľný pohyb a dovoz geneticky modifikovaných potravín a krmív.
- (10) Úroveň ochrany zdravia ľudí a zvierat a životného prostredia, ktorá sa dosiahla prostredníctvom povoľovacieho konania podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003 si vyžaduje jednotné vedecké posúdenie na celom území Únie a toto nariadenie by tento stav nemalo meniť. Aby sa predišlo akémukoľvek zásahu do právomocí zverených posudzovateľom rizík a manažérom rizík podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003, členské štáty by nemali byť oprávnené používať dôvody súvisiace s rizikami pre zdravie a životné prostredie, ktoré by sa mali riešiť v súlade s postupom už stanoveným v nariadení (ES) č. 1829/2003, a najmä v jeho článkoch 10, 22 a 34.
- (11) Opatrenia členských štátov prijaté podľa tohto nariadenia by mali byť predmetom postupu s kontrolou a poskytovaní informácií na úrovni Únie, so zreteľom na fungovanie vnútorného trhu. Vzhľadom na úroveň kontroly a poskytovaní informácií stanovenú v tomto nariadení nie je potrebné stanoviť navyše, že sa má uplatňovať smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES¹⁵. Zmenami nariadenia (ES) č. 1829/2003 zavedenými týmto nariadením sa stanovuje, že členské štáty môžu obmedziť alebo zakázať používanie GMO alebo geneticky modifikovaných potravín a krmív na celom svojom území alebo jeho časti na celý čas platnosti povolenia za predpokladu, že uplynula stanovená odkladná lehota, počas ktorej Komisia a členské štáty majú možnosť vyjadriť pripomienky k navrhovaným opatreniam. Dotknutý členský štát by mal preto Komisii oznámiť návrh uvedených opatrení najmenej 3 mesiace pred ich prijatím, aby Komisia a ostatné členské štáty mali možnosť k nim vyjadriť pripomienky, a počas tejto lehoty by sa mal zdržať prijímania a vykonávania uvedených opatrení. Po uplynutí stanovenej odkladnej lehoty by členský štát mal mať možnosť prijať opatrenia v pôvodne navrhovanej podobe alebo v zmenenej podobe, ktorá zohľadní pripomienky Komisie alebo členských štátov. Členským štátom by sa malo umožniť oznámiť Komisii opatrenia podľa tohto nariadenia predtým, ako sa povolí výrobok, ktorého sa opatrenia týkajú, aby obmedzenie alebo zákaz nadobudli účinnosť odo dňa nadobudnutia účinnosti povolenia Únie.

¹⁵

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 204, 21.7.1998, s. 37).

- (12) V prípade, že výrobok bol používaný v súlade s právnymi predpismi predtým, ako členský štát prijal opatrenia podľa tohto nariadenia, mal by sa hospodárskym subjektom poskytnúť dostatočný čas na postupné vyradenie výrobku z trhu.
- (13) Opatreniami prijatými podľa tohto nariadenia, ktorými sa obmedzuje alebo zakazuje používanie geneticky modifikovaných organizmov alebo geneticky modifikovaných potravín a krmív, by nemalo byť v iných členských štátoch dotknuté používanie týchto výrobkov ani výrobkov získaných z ich konzumácie. Okrem toho by týmto nariadením a vnútroštátnymi opatreniami prijatými podľa neho nemali byť dotknuté požiadavky práva Únie týkajúce sa nezámernej a náhodnej prítomnosti geneticky modifikovaného materiálu v iných výrobkoch a nemalo by ním byť dotknuté umiestňovanie výrobkov, ktoré sú v súlade s uvedenými požiadavkami, na trh, ani ich používanie.
- (14) Nariadenie (ES) č. 1829/2003 by sa malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,
- PRIJALI TOTO NARIADENIE:**

Článok 1

V nariadení (ES) č. 1829/2003 sa vkladá tento článok:

„Článok 34a

Obmedzenia alebo zákazy členských štátov

1. Členské štáty môžu prijať opatrenia na obmedzenie alebo zákaz používania výrobkov uvedených v článku 3 ods. 1 a článku 15 ods. 1 povolených podľa tohto nariadenia za predpokladu, že sú tieto opatrenia:
 - a) odôvodnené a podložené závažnými dôvodmi v súlade s právnymi predpismi Únie, ktoré v žiadnom prípade nesmú byť v rozpore s posúdením rizík vykonaným podľa tohto nariadenia;
 - b) proporcionálne a nediskriminačné.
2. Ak má členský štát v úmysle prijať opatrenia podľa odseku 1, najprv predloží Komisii návrh týchto opatrení a zodpovedajúce odôvodnenie. Komisia bezodkladne oznámi ostatným členským štátom návrh opatrení a zodpovedajúce odôvodnenie. Členský štát môže predložiť návrh opatrení a tieto informácie pred dokončením povoľovacieho konania stanoveného v článkoch 7 a 19.

Počas lehoty 3 mesiacov od dátumu predloženia návrhu opatrení a informácií Komisii v súlade s prvým pododsekom platí, že:

 - a) členský štát sa zdrží prijímania a vykonávania uvedených opatrení;
 - b) Komisia a členské štáty môžu členskému štátu, ktorý predložil návrh opatrení, vyjadriť akékoľvek pripomienky, ktoré uznajú za vhodné.
3. V opatreniach prijatých v súlade s odsekom 1 tohto článku sa stanoví primeraná lehota, počas ktorej možno spotrebovať existujúce zásoby výrobkov uvedených v článku 3 ods. 1 a článku 15 ods. 1, ktorých sa tieto opatrenia týkajú a ktoré sa mohli v súlade s právnymi predpismi používať pred dátumom prijatia týchto opatrení.
4. Opatreniami prijatými v súlade s odsekom 1 tohto článku nesmie byť v danom členskom štáte dotknuté používanie potravín a krmív, v ktorých je náhodne alebo technicky nevyhnutne prítomný geneticky modifikovaný materiál a ktoré pri

uplatnění prahových hodnôt stanovených v článcích 12 a 24 nemusia byť v súlade s týmto nariadením označené.

5. Odseky 1 až 4 tohto článku sa nevzťahujú na GMO určené na pestovanie.“

Článok 2

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 20. dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*